

27 ta' Frar, 1946.

Imhallet :

L-Onor. Dr. W. Harding, B.Litt., LL.D.

Salvatore Abela *versus* Giuseppe Barbara

Spoll — Possess — Detenzjoni — Tolleranza.

F'kawzi ta' spoll "de recenti", jew privileggjat, ma għandur jitqies blief il-pussess jew detenzjoni ta' l-ispoljat u l-ispoll ta' l-ispoljat.

Dan il-pussess ma huw dak b'titolu ta' proprjeta jew ta' servitu, jew bhala konsegwenza ta' qħhom, imma pussess "kwalunkwe", anki prekarju.

Imma possess ta' li gorta jrid ikun kemm u mhix eżerċibili din l-azzjoni meta kemm sempliċi tolleranza.

Il-Qorti — Rat iċ-ċitazzjoni li biha l-attur ippremetta illi hu qiegħed jokkupa l-fond no. 90 St. Gregory Street, Żejtun, u għandu kamra bil-bieb għall-bitha tal-fond okkupat mill-konvenut nru. 91 ta' l-istess triq; illi f'dik il-bitha hu, sa l-4 ta' Frar 1946, kien jidhol għall-ilma, kif ukoll biex jarmi fid-W.C. hemm eżistenti; illi f'dik id-data l-konvenut arbitrarjament għalaq il-bieb ta' l-imsemmija kamra, poġġa l-gebel warajha, u b'hekk impedixxa l-aċċess ta' l-attur għal dik il-bitha għall-finijiet fuq indikati; u illi dana sar kontra l-volontà ta' l-attur, u b'hekk il-konvenut ikkommetta spoll; u talab li l-konvenut jiġi kundannat biex jirreintegra lill-attur u jneħhi l-ostakoli li qiegħdin jimpedixxu l-aċċess ta' l-attur għall-bitha u jhalli l-imla l-ilma u jarmi l-materjal luridu fid-W.C. u dana fi żmien qasir u perentorju li tiffissalu l-Qorti, u li jekk jonqos, l-attur jiġi awtorizzat jirrinwovi dawk l-ostakoli u jagħmel ix-xogħlijiet meħtieġa taht il-direzzjoni ta' perit li tinnomina l-Qorti, a spejjeż tal-konvenut. B'riżerva ta' drittijiet u bl-ispejjeż kontra l-istess konvenut, li għandu jidher għas-subizzjoni;

(Omissis);

Illi l-fatti akkwiziți għall-proċess huma dawn:— L-attur hu s-sid tant tal-post numru 90 St. Gregory Street, Żejtun, okkupat minnu u minn marta, kemm tal-post numru 91 okkupat mill-konvenut. Qabel ma l-attur gie joqgħod fil-post numru 90, dan il-post kien f'idejn il-Gvern, u l-bieb li jifred post mill-iehor, u li jagħti aċċess għall-bitha tal-post okkupat mill-konvenut, kien iusakkar min-naha tal-post issa okkupat mill-attur. Dak iż-żmien l-attur kien jokkupa gratuwitament kamra fil-post okkupat mill-konvenut. Meta l-attur mar fil-post numru 90, hu fetax il-bieb u beda jgħaddi biex jiehu l-ilma, u dan minn almenju sena 'l hawn, aktarx aktar—il-konvenut jgħad sena, l-attur xi sentejn u nofs. Iżda l-perijodu ma hu materjali għall-każ. Hu kien anki jgħaddi biex jarmi fil-gabinett tal-post okkupat mill-konvenut il-materjal luridu, peress li fil-post numru 90 ma kienx hemm gabinett..... Meta xi sebgha xhur ilu l-attur iżżewweġ, hu għamel kabinet fil-post nru. 90, u għalhekk, għad li baqa' jgħaddi għall-ilma, qata' però li jgħaddi halli jarmi l-materjal luridu, u dan ma jarrax ma' tal

dawn is-sebgha xhur kollha, hliet l-ahhar tliet gimgħat. Infatti, xi tliet gimgħat precedentement għad-data li fiha xehed, l-attur neħħa l-gabinett li kien għamel u reġa' beda jarmi l-materjal mahnuġ fil-gabinett tal-konvenut. Però f'dawn l-ahhar tliet gimgħat hu u martu ma għamlux hekk "palam", imma meta kien ikun id-dlam; u kienu jfittxu li l-konvent u l-familja tiegħu ma jkunux homm. Darba però ratu s-serva tal-konvenut u qalet lill-konvenut. Dan ta istruzzjonijiet li, jekk l-attur jer-ġa', allura kellu jiġi milqugh; u difatti, f'okkażjoni wara, reġa' rah it-tifel tal-konvenut, dan laqgħu, u fuq istruzzjonijiet tal-konvenut missieru għalaq il-bieb u mbarrah bil-ġebel. Minn hekk giet il-kawża odjerna;

Ikunsidrat fid-dritt:

Illi hu paċifiku illi f'kawzi ta' spoll "de recenti", jew privileġġjat, ma għandux jitqies hliet il-pussess jew detenzjoni ta' l-ispoljat u l-ispoll ta' l-ispoljatur;

Issa hu ugwalment paċifiku illi f'din l-azzjoni l-pussess ma hux dak b'titolu ta' proprietá jew ta' servitú, jew bhala konsegwenza tagħhom, imma l-pussess "kwalunkwe", anki prekarju (Appell "Albanese utrinque", 4 ta' Marzu 1872, Vol. VI, pag. 132; Prim'Awla "Sciocluna vs. Zarb", 15 ta' Jan-
nar 1874, Vol. VII, pag. 16; u Appell "Felice vs. Cini", 24 ta' Novembru 1933, Vol. XXVIII-I-503. Ara wkoll in-nota b'citazzjoni ta' insenjamenti dottrinali pagina 688 tal-Vol. II tal-Kollez. ta' Deciż.). Ma jimpurtax jekk dan il-pussess hu priv minn kawża ġuridika u ikun, f'dan is-sens, "injusta possessio" (Prim'Awla "Camilleri vs. Agius", 28 ta' Ottubru 1882, Vol. IX, pag. 777-779). Anki l-pussess illegittimu u abuziv iġhodh għal din l-azzjoni (Foderà, *Possesso dei Mobili*, cap. 4, n. 62). "Per lo sperimento dell'azione di reintegrazione basta un possesso qualunque, anche clandestino e precario, e perfino il possesso del predone" (Rep. Fadda, art. 695, para. 103);

Illi però, xi xorta ta' pussess, hu x'inbu, sewwa jew viz-
zjat, għandu jkun hemm, u ma hix eżerċibili din l-azzjoni me-
ta hemm semplici tolleranza (ara sentenza citata fin-nota tal-
konvenut fol. 14 u d-deċiżjonijiet riportati fil-Fadda, loc. cit.,
para. 151, 154, 156, 157 u 158);

Illi għalhekk, il-fattispeċje timponi l-eżami jekk hawn xi tratta ta' possess jew ta' atti ta' tolleranza u familjarità jew bonvicinat:

Ikkunsidrat ;

*Illi biex wiehed ixxolji dan il-pont hemm bżonn jitqiesu l-
 ċirkustanzi kollha tal-każ. Il-konvenut beda biex ippermetta
 lill-attur li joġġhod f'kamra fil-post minnu okkupat għal xi
 sentejn b'xejn. Din l-ċirkustanza ġa ssewvi biex turi relazzjo-
 nijiet ta' familjarità, ispirati sija pure mill-parti tal-konvenut,
 mix-xewqa li jżomni rapporti tajba ma' sid il-kera tiegħu, l-at-
 tur. Wara l-attur mar fil-post nru. 90. Hemm ma kellux gabi-
 nett, u għalhekk, peress li dak iż-żmien il-kontendenti kien
 għadhom f'relazzjonijiet tajba, il-konvenut ippermetta grazzjo-
 zament illi l-attur jidhol fil-biċċa biex jiehu l-ilma u jarmi l-
 materjal mehmuġ fil-gabinett tal-konvenut. Minn ebda "ad-
 miniculum probationis" ma jidher illi l-attur qatt ippretendi
 xi jedd, jew li l-konvenut qatt abbanduna l-jedd li joġġoni ru-
 hu. Tant hu hekk li malli l-attur għamel gabinett fil-post tiegħu,
 allura ma għaddiex aktar, jigifieri ma baqax, prudente-
 ment, jipproftta ruhu minn liberalità lill-konvenut, għaliex hass li kien
 qiegħed iissikkah. Aktar tard l-attur reġa beda jgħaddi, imma anki
 f'dan l-istadju l-ir-riżultati tiegħu tikkonferma li l-aċċess lill-
 konvenut kien purament b'titolu ta' tolleranza; għaliex, non ostanti li r-
 rapporti bejn il-kontendenti sarru intant hżiena, minhabba li l-
 attur sadattant ikkongeda lill-konvenut mill-post numru 91, f'dan
 koilu l-attur stess stqarr li kien jarmi l-materjal bil-lejl, u me-
 ta kien jassewbi li l-konvenut u l-familjari tiegħu ma kienux
 hemm. Kienu kien qiegħed jaġixxi bi pretensjon' ta' possess,
 allura kien igħid lill-konvenut li l-gabinett tiegħu kien neh-
 hieh u li, la darba nehhih, kien sejjer jerġa' jibda jgħaddi.
 Mentri, kif stqarr hu stess, l-attur ma qalx lill-konvenut li l-
 gabinett kien nehhih, u reġa' beda jgħaddi bil-modbi. Fix-
 xhieda tiegħu l-konvenut qal li hu ma jsewbi diffikultà li l-attur
 jidher jgħaddi biex jiehu l-ilma, u li, la darba nehhu l-gabinett,
 hu pront li jhallih anki jgħaddi biex jarmi l-materjal. Din id-
 dukjarazzjoni ġeneruża tal-konvenut, fil-waqt li ma tistax tbi-*

del il-karattru ġuridiku tal-kwistjoni, tun però illi hu kien dejjem animat b'intenzjonijiet ta' bonvicinat:

Illi l-koncessjoni tal-konvenut tikkorrispondi mad-definizzjoni li ta' l-"atti di semplice tolleranza" jaghti l-Baudry-Lacantinerie, Vol. Della Prescrizione, pag. 218, para. 282, b'dawn il-kliem: — "Essi sono quelli che un buon vicino tollera, benché rechino una certa turbativa alla proprietà, perchè questa turbativa non gli sembra abbastanza grave per costituire una usurpazione propriamente detta, che meriti di essere respinta; come se il mio vicino passa sulla mia proprietà, e viene a prendere l'acqua alla mia fontana, o raccogliere dei funghi nel mio bosco. Si tratta di atti che possono procurare un certo vantaggio a quegli che li compie, senza cagionare un danno apprezzabile a colui che li subisce; questi sarebbe scortese se vi si opponesse". Zid, f'dan il-każ, il-konsiderazzjoni illi, kif inghad, il-konvenut kellu l-interess li jikkompjaci l'ill-attur, sid il-kera tieghu, speċjalment jekk hu kien beda dik il-habta jintravedi illi l-attur kien qiegħed jithajjar jokkupa ż-żewġ postijiet u eventwalment kien sejjer jagħtih, kif tah in segwitu, is-sensja. Ir-rigward għall-kondizzjoni personali ta' l-attur, bhala li kien sid il-kera tal-konvenut, juri li kien att ta' mera kondixxendenza;

Illi l-każ attwali jirrispekk'a wkoll tajjeb il-massima antika tad-Dritt Ruman "Qui jure familiaritatis amici fundum ingreditur, non videtur possidere, quia non eo animo ingressus est ut possideat, licet corpore in fundo sit" (Lex 41. Dig. De adq. vel amit. poss.). Ara wkoll, għall-kriterju ta' distinzjoni ta' attijiet ta' tolleranza, il-para. 43 u 44, Fadda, art. 688:

Illi preċiża hija wkoll, u kjarifikanti tal-pożizzjoni ġuridika f'din il-kawża, l-ispegazzjoni li jaghti r-Ricci, Vol. V, pag. 73, Corso Dfo. Civ., ta' attijiet ta' semplici tolleranza, "Consistono", jghid ir-Ricci, "tali atti nei rapporti di buon vicinato, in grazia dei quali si permetta o si tollera che altri faccia sulla cosa che ci appartiene ciò che non avrebbe diritto alcuno di farvi. Vd., per esempio, siete mio vicino di abitazione, e stante i buoni rapporti che passano tra noi vi permetto di passeggiare nel mio giardino o di venire nel mio pozzo ad attingere acqua: è certo che voi nell'ipotesi supposta non avete alcuna

intenzione di esercitare un diritto che credete competervi, ma vi valete di una facoltà che io vi ho concesso.....”;

Ikkunsidrat :

Illu għad li hu veru li fil-kors tax-xhieda tiegħu l-konvenut iddikjara, kif għa ntqal, li hu lest biex ikompli jippermetti lill-attur li jiehu l-ilma u jarmi, issa li gabinett ma għandux, il-materjal meħmuġ fil-gabinett tiegħu, b'dan kollu l-Qorti ma tistax tagħti karattru ta' pussess lill-attijiet li dan il-karattru ma għandhomx. Il-konvenut, s'intendi, jibqa' liberu li jikkontinwa, favur l-attur, il-koncessjoni grazzjuża li wżalu qabel;

Għalhekk il-Qorti ssib li ma hemmox il-pussess li hemm bżonn li jkun hemm għal-reintegranda, sija pure l-pussess kwalunkwe;

Għal dawn ir-raġunijiet;

Tiddecidi;

Billi teskludi l-istanza, bl-ispejjeż kontra l-attur.
